سیاسی کردن حجاب برای ضربه به جامعه

برای افرادی که علیه حجاب جوسازی می کنند باید جرم‌انگاری شود

۱۰

دفاع در برابر موج جدید کرونا با دوز چهارم

روند ابتلا به کووید-۱۹ بار دیگر در حال صعودی شدن است

۱۱

شهرداری ملکی نفروخته است

اعضای شورا و معاون مالی و اقتصاد شهری شهردار در جلسه دیروز پارلمان شهری پایتخت تأکید کردند

۱۲

همشهری جامعه

چهارشنبه ۱۵ تیر ۱۴۰۱ ■ ۶ ذی‌الحجه ۱۴۴۳ ■ سال سی‌ام ■ شماره ۸۵۳۸

افزایش ابتلا به بیماری‌های مشترک انسان و حیوان

تب کریمه کنگو، حیوان گزیدگی، تب مالت و سالک در سال گذشته، بیش از ۳۴۵هزار نفر را درگیر کرد و جان ۳۵نفر را گرفت. متخصصان می گویند که نزدیکی زندگی انسان با حیوانات در مناطق شهری و روستایی، ورود انسان‌ها به حریم حیات وحش و استفاده از فرآورده‌های دامی آلوده از دلایل افزایش ابتلا به این بیماری‌هاست

گزارش
مریم سرخوش
روزنامه‌نگار

آمار انتقال بیماری از حیوان به انسان، بالا رفته است؛ این را آخرین آمارهای اعلام شده از سوی وزارت بهداشت نشان می‌دهد؛ تب کریمه کنگو، حیوان گزیدگی، عقرب گزیدگی، مار گزیدگی، تب مالت، سالک و... تنها بخشی از این بیماری‌ها هستند. اما همین چند بیماری در سال گذشته، بیش از ۳۴۵هزار نفر را درگیر کرد و جان ۳۵نفر را گرفت. متخصصان می گویند یکی از دلایل افزایش این آمارها، نزدیک‌تر شدن زندگی انسان با حیوانات اهلی و گاهی وحشی است و حالا در روز جهانی بیماری‌های قابل انتقال بین انسان و حیوان (زئونوز)، متخصصان و کارشناسان بهداشتی نسبت به شیوع بیماری‌های عفونی قابل انتقال میان آنها هشدار می‌دهند. نزدیکی زندگی انسان با حیوانات در مناطق شهری و روستایی، ورود انسان‌ها به حریم حیات وحش و استفاده از فرآورده‌های دامی، تمام انسان‌ها را در معرض خطر ابتلا به بیماری‌های مشترک بین انسان و حیوان قرار داده؛ بیماری‌هایی که برخی از آنها مرگ حتمی برای بیماران به همراه خواهد داشت و برخی دیگر می تواند منجر به خسارت‌های قابل توجه مالی شود. از میان تمام این بیماری‌ها، حیوان گزیدگی‌ها بیشترین نگرانی را در میان متخصصان بهداشت و درمان ایجاد کرده و هر سال موارد حیوان گزیدگی در کشور افزایش پیدا می کند که عامل بسیاری از آنها سگ‌های ولگرد هستند. هفته پیش هم ۲کودک ۴ و ۷ساله طعمه سگ‌های ولگرد شدند و در ۳ماه اول امسال، ۳نفر جان خود را به‌دلیل ابتلا به تب کریمه کنگو از دست دادند. بر اساس آمارهای اعلام شده سال گذشته ۲۶۰هزار مورد حیوان گزیدگی در کشور وجود داشته و ۱۶مرگ به همراه داشته است.

همه حیوان گزیدگی‌ها را «هاری» درنظر بگیرید

۷۵درصد بیماری‌های نوپدید و بازپدید و ۶۱درصد بیماری‌های عفونی بین حیوان و انسان مشترک هستند و می توانند به همه‌گیری‌های گسترده هم بدل شوند. این نکته‌ای است که بهزاد امیری، رئیس اداره بیماری‌های مشترک بین حیوان و انسان وزارت بهداشت در نشست خبری روز جهانی زئونوز اعلام می کند و می گوید: «برخی از این بیماری‌ها از جمله هاری مرگ حتمی دارند و اگر فرد به آن مبتلا شوند، قطعا جان خود را از دست خواهند داد. برای برخی از این بیماری‌ها هم هنوز واکسن کشف نشده و در بحث پیشگیری و کنترل آن مشکلات عدیده‌ای وجود دارد، مثل تب خونریزی‌دهنده کریمه کنگو.» امیری ادامه می‌دهد: «در این‌باره باید اطلاع‌رسانی و جلب مشارکت مردمی، همچنین افزایش تعاملات و هماهنگی‌های بین‌بخشی برای پیشگیری و کنترل بیماری باید صورت بگیرد که البته اقداماتی انجام شده است. البته اجماع جهانی بر این است که کنترل بیماری‌های زئونوز زمانی امکانپذیر خواهد بود که مشارکت کامل بین حوزه سلامت انسان، دام، حیات‌وحش و سلامت محیط‌زیست برقرار شود.» او در پاسخ به این سؤال همشهری که آیا می‌توان اقداماتی برای کاهش مرگ ناشی از این بیماری‌ها از جمله هاری را انجام داد، توضیح می‌دهد: «موارد جراحت ناشی از حیوان گزیدگی به حدی شدید است که باعث مرگ انسان می‌شود و مهم‌ترین بیماری‌های قابل انتقال از طریق گازگرفتگی و هاری است. این بیماری ویروسی از طریق بزاق آلوده به انسان منتقل و باعث درگیری سیستم عصبی و در آخر به مرگ ختم می‌شود. مردم باید هر مورد حیوان گزیدگی را به‌عنوان موردی که منجر به هاری شود درنظر بگیرند و در کوتاه‌ترین زمان ممکن به مراکز درمانی مراجعه کنند. علاوه بر سگ، تمامی حیوانات خونگرم هم می‌توانند ناقل بیماری هاری باشند. حتی اگر فردی با خراش ناشی از پنجه‌کشیدن یک گربه هم مواجه شد، توصیه ما این است که به مراکز درمانی مراجعه کند.» امیری با بیان اینکه بیش از ۷۰۰واحد درمان پیشگیری حیوان گزیدگی در کشور ایجاد شده است که شست‌وشو و ضدعفونی کردن زخم، واکسیناسیون و تزریق سرم ضدهاری برای درمان این بیماری را انجام می‌دهند، تأکید می‌کند: «اگر فرد به موقع به مرکز درمانی مراجعه کند، بیش از ۹۹درصد می‌توان از بروز بیماری هاری پیشگیری کرد اما برخی افراد بعد از حیوان گزیدگی به‌علت بی‌توجهی به این موضوع به مراکز مراجعه نمی‌کنند یا به‌علت مراجعه دیرهنگام و دریافت نکردن ۳نوبت واکسن فوت می‌کنند.» به‌گفته این مسئول تمام خدمات درمانی حیوان گزیدگی رایگان است: «واکسن هاری را از خارج وارد می‌کنیم قیمت آن بین ۵ تا ۷یورو است. سرم‌ها هم هر کدام ۵۶یورو خریداری می‌شوند. نکته مهم اینجاست که درمان این بیماری برای اتباع ایرانی و خارجی هیچ تفاوتی ندارد و حتی اگر مهاجر غیرقانونی در کشور وجود داشته باشد و به‌دلیل هاری به مراکز درمانی مراجعه کند، بدون هیچ مشکلی می‌تواند مراحل درمانی خود را به‌صورت رایگان دریافت کند.» به‌گفته رئیس اداره بیماری‌های مشترک بین حیوان و انسان وزارت بهداشت، تب کریمه کنگو هم ناشی از ذبح دام بدون رعایت دستورالعمل‌های بهداشتی عامل بیماری‌زاست و دامپروران، کشاورزان، قصاب‌ها و کارگران کشتارگاه‌ها بیشتر در معرض خطر هستند و باید از وسایل محافظتی حین کار استفاده کنند: «به مردم هم توصیه می‌شود دام را از مراکز و میادین مجاز خریداری کنند. ظاهر سالم دام تأییدکننده سلامت دام نیست و دام نباید در معابر عمومی و منازل ذبح شود و حتما باید در کشتارگاه با حضور ناظرین ذبح آن انجام شود.»

۶۰درصد بیماری‌ها از حیوان به انسان منتقل می‌شود

کریم امیری، معاون دفتر مدیریت بهداشت و مدیری بیماری‌های دامی سازمان دامپزشکی هم از ۱۴۰۰ عامل بیماری‌زا درباره انسان خبر می‌دهد و می‌گوید: «از این عوامل بیماری‌زا بیش از ۶۰درصد قابلیت انتقال از انسان به حیوان را دارد. برخی از این بیماری‌ها هم ممکن است در حیوان علائمی نداشته و فقط مخزن انتقال بیماری به انسان باشند.» به‌گفته امیری، واکسیناسیون حیوانات اهلی و خانگی از سوی دامپزشکی، حیات وحش با محیط‌زیست حیات وحش و سگ‌های ولگرد با شهرداری است و مسئولیت کنترل بیماری‌های موجود هم بر عهده دامپزشکی است: «۷۰۰ تا ۸۰۰ بیماری مشترک انسان و حیوان وجود دارد که اولویت آنها برای دامپزشکی هاری، سل، تب مالت، مشمشه و... است. البته بیماری مشمشه اکنون دیگر شنیده نمی‌شود و در ۴۰سال اخیر تنها ۲مورد ابتلا از این بیماری وجود داشته است که افراد مبتلا هم تابعیت ایرانی نداشته‌اند اما به‌دلیل اقدامات درمانی فوت نکردند.»

معضل سگ‌های ولگرد

برای سازمان محیط‌زیست هم یکی از مهم‌ترین بیماری‌های مشترک بین انسان و حیوان، هاری است. این نکته را هم سیدمجید خرازیان مقدم، مشاور محیط طبیعی سازمان محیط‌زیست عنوان می‌کند و می‌گوید: «موضوع سگ‌های بلاصاحب در کشور یک معضل برای بیماری هاری است و امیدواریم برای حل این موضوع بتوانیم به یک راهکار مناسب برسیم. سازمان محیط‌زیست متولی حیات وحش است، اما سگ حیوان وحشی نیست و مسئولیت سگ‌های شهری با شهرداری است.» همچنین به‌گفته سیامک مسعودی، رئیس دفتر بیماری‌های حیات وحش سازمان محیط‌زیست، دام‌های اهلی تماس‌های مستقیمی با گونه‌های وحشی دارند و اگر بتوانیم به‌گونه‌ای به ایمن‌سازی این دام‌ها بپردازیم انتقال بیماری‌ها به حداقل می‌رسد.

نکته

سالک در ورامین کنترل شده است

پاییز سال گذشته هم بود که سالک به‌عنوان یکی دیگر از بیماری‌های قابل انتقال از حیوان به انسان در نزدیکی تهران در برخی روستاهای شهرستان ورامین شایع شد، اتفاقی که نگرانی گسترده‌ای را رقم زد. اما حالا مسئولان وزارت بهداشت از کنترل این بیماری خبر می‌دهند. محمدرضا شیرزادی، کارشناس مسئول اداره بیماری‌های مشترک انسان و حیوان در وزارت بهداشت در پاسخ به سؤال همشهری درباره این اقدامات توضیح می‌دهد: «سالک از بیماری‌های آندمیک در ایران است و بعد از افزایش موارد این بیماری در سال ۱۴۰۰ در شهرستان ورامین، بازدید کامل از این منطقه انجام شد. در هر منطقه عوامل مختلفی باعث افزایش بیماری سالک بود، از جمله گسترش شهرسازی حتی روی لانه موش‌های صحرایی، جمع‌آوری نشدن نخاله‌های ساختمانی، افزایش جمعیت پشه‌های خاکی، همچنین مهاجرت برخی از افراد به مناطق مسکونی ورامین که باعث افزایش تعداد بیماران شده بود.» او ادامه می‌دهد: «با هماهنگی بین‌بخشی اقدامات لازم در این‌باره انجام شده است؛ از جمله جمع‌آوری نخاله‌ها و زباله‌های حاشیه روستاها و مناطق شهری، اطلاع‌رسانی گسترده به اهالی آن منطقه برای اقدامات پیشگیرانه از گزش پشه‌ها یا مراجعه به مراکز درمانی درصورت باقی ماندن بیش از ۱۰روز از اثر پشه‌زدگی، تمهیدات لازم برای روش درمانی صحیح در این منطقه، آموزش انجام تست‌های صحیح، خرید تجهیزات مورد نیاز، مه‌پاشی و سمپاشی برای حذف جوندگان و پشه‌ها و... که امیدواریم با توجه به این اقدامات و هماهنگی‌های لازم با نهادهای متولی برای کنترل شهرسازی و بهداشت محیط شاهد افزایش موارد سالک در پاییز امسال نباشیم.»

خلاصه گزارش

نزدیکی زندگی انسان با حیوانات در مناطق شهری و روستایی، ورود انسان‌ها به حریم حیات وحش و استفاده از فرآورده‌های دامی، تمام انسان‌ها را در معرض خطر ابتلا به بیماری‌های مشترک بین انسان و حیوان قرار داده؛ بیماری‌هایی که برخی از آنها مرگ حتمی برای بیماران به همراه خواهد داشت و برخی دیگر می‌تواند منجر به خسارت‌های قابل توجه مالی شود

از میان تمام بیماری‌ها، حیوان گزیدگی‌ها بیشترین نگرانی را در میان متخصصان بهداشت و درمان ایجاد کرده و هر سال موارد حیوان گزیدگی در کشور افزایش پیدا می‌کند که عامل بسیاری از آنها سگ‌های ولگرد هستند. هفته پیش هم ۲ کودک ۴ و ۷ ساله طعمه سگ‌های ولگرد شدند و در ۳ ماه اول امسال، ۳ نفر جان خود را به دلیل ابتلا به تب کریمه کنگو از دست دادند

بهزاد امیری، رئیس اداره بیماری‌های مشترک بین حیوان و انسان وزارت بهداشت: برخی از این بیماری‌ها از جمله هاری مرگ حتمی دارند و اگر فرد به آن مبتلا شوند، قطعا جان خود را از دست خواهند داد. برای برخی از این بیماری‌ها هم هنوز واکسن کشف نشده و در بحث پیشگیری و کنترل آن مشکلات عدیده‌ای وجود دارد، مثل تب خونریزی‌دهنده کریمه کنگو

کریم امیری، معاون دفتر مدیریت بهداشت و مدیری بیماری‌های دامی سازمان دامپزشکی: ۷۰۰ تا ۸۰۰ بیماری مشترک انسان و حیوان وجود دارد که اولویت آنها برای دامپزشکی هاری، سل، تب مالت، مشمشه و... است. واکسیناسیون حیوانات اهلی و خانگی از سوی دامپزشکی، حیات وحش با محیط زیست حیات وحش و سگ‌های ولگرد با شهرداری است و مسئولیت کنترل بیماری‌های موجود هم بر عهده دامپزشکی است

سیدمجید خرازیان مقدم، مشاور محیط طبیعی سازمان محیط زیست: موضوع سگ‌های بلاصاحب در کشور یک معضل برای بیماری هاری است و امیدواریم برای حل این موضوع بتوانیم به یک راهکار مناسب برسیم. سازمان محیط زیست متولی حیات وحش است، اما سگ حیوان وحشی نیست و مسئولیت سگ‌های شهری با شهرداری است

نگاه

نیما فردوسی
فعال حوزه کودکان کار

کار کردن کار کودک نیست

در کنار گروه‌های خیریه و انجمن‌هایی که برای کودکان کار کتاب و اسباب‌بازی می‌خرند و حتی در چهارراه‌ها به آنها آموزش می‌دهند، انجمن‌هایی هم هستند که رویکرد متفاوت‌تری به موضوع کودک کار دارند؛ این رویکرد می‌گوید وقتی بچه‌ای برای کار به خیابان می‌آید، به این معناست که خانواده یا شبه‌خانواده این کودک توان مالی مناسبی ندارد و نیاز دارد که کودک خانواده هم به بخشی از اقتصاد خانواده یا کل آن کمک کند. این انجمن‌ها که به عقیده من نگاه عمیق‌تری به کار کودک دارند، فعالیت‌های خود را متمرکز بر خانواده کودک کار می‌کنند نه خود کودک! مثلا در خانه کودک کوشا یکی از مهم‌ترین فعالیت‌های ما این بود که برای مادرهای تک والد کارگاه‌های مهارت‌آموزی دایر کنیم و آنها را توانمند سازیم. نتیجه این بود که وقتی مادری می‌توانست کار کند و پولی به‌دست بیاورد که حتی شاید از درآمد کودکش در چهارراه هم بیشتر بود، دیگر نیازی به فرستادن بچه سر کار نداشت و کودک می‌توانست در مدرسه مشغول به تحصیل شود. به‌نظر من گروه‌هایی که در این زمینه فعالیت می‌کنند راه‌حل درست‌تری نسبت به موضوع پیدا کرده‌اند و این را تشخیص داده‌اند که وقتی کودکی به‌خاطر ۵ هزار تومان در چهارراه شیشه خودروها را پاک می‌کند، حتما به‌دلیل نیاز خانواده است.

صحبت از این موضوع همیشه من را یاد بعضی باورهای غلط و رایجی می‌اندازد که در ذهن برخی از مردم نشسته و اتفاقا باعث شده تا شرایط این بچه‌ها بدتر هم شود. حتما شما هم تفکری که مدعی است کودکان کار شبکه و باندی دارند که از آنها سوءاستفاده می‌کند و این کودکان سردسته‌ای دارند که شب‌ها همه پول‌ها را از دست آنها جمع می‌کند و بچه‌ها شب در جایی شبیه به زندان می‌خوابند و... را شنیده‌اید. راستش در تمام سال‌هایی که من در حوزه کودکان کار فعالیت داشتم هرگز چنین موردی را ندیده‌ام و با آن روبه‌رو نشده‌ام. به نظر نمی‌رسد چیزی مثل باند سوءاستفاده از کودک در مورد کودکان کار وجود داشته باشد. همه این بچه‌ها پیش خانواده‌ای زندگی می‌کنند که شاید با آنچه ما از خانواده در ذهن داریم کمی فرق داشته باشد؛ ممکن است تک‌والد باشند، پیش برادر یا خواهر بزرگ‌تر خود زندگی کنند یا حتی سرپرستی مثل خاله یا دیگر افراد داشته باشند. اما به هر حال نوعی از خانواده را دارند که در کنارشان زندگی کنند.

دیدگاهی آسیب‌زننده هم در جامعه وجود دارد که برخی از آن یاد می‌کنند؛ اینکه برخی از افراد می‌گویند من هم از ۱۵سالگی کار کردم و اتفاقا کار کردن در سن پایین برای من مزیت‌های زیادی داشته و باعث شده سریع‌تر رشد کنم و بازار کار را بشناسم. این نوع نگاه، این مسئله را نادیده می‌گیرد که از کودک کار انتظار می‌رود نان‌آور یک خانواده باشد و درواقع بزرگ‌ترها از کودک انتظار دارند که به جای بازی و تحصیل، به فکر درآمد باشد.

یا حتی برخی به اشتباه فکر می‌کنند که مشکل، نوع کاری است که کودک انجام می‌دهد. این افراد به‌دنبال این هستند که کار بهتری برای کودک در کارگاه‌ها پیدا کنند؛ غافل از اینکه این موضوع آسیب‌های بدتری را به‌دنبال دارد. کودکانی که در کارگاه‌ها و دور از چشم مردم کار می‌کنند ممکن است آسیب‌ها و آزار بیشتری را تجربه کنند. از طرف دیگر باید حواسمان باشد که مشکل نوع کار کودک نیست؛ مشکل این است که کودک باید به جای کار، درس بخواند و بازی کند و از حقوق اولیه یک کودک برخوردار باشد.

تجربه شخصی من نشان داده که وقتی خانواده‌های این کودکان مهارت‌های لازم را آموزش می‌بینند، شرایط زندگی به‌مراتب برای کودکان تغییر می‌کند. این مهارت‌آموزی هم کار ساده‌ای نیست و شامل آموزش تمام مراحل لازم برای رسیدن به اشتغال پایدار است. مثلا وقتی به مادری خیاطی آموزش می‌دهیم، در کنارش کارگاهی مجهز دایر می‌کنیم که او بتواند در آن به مواداولیه دسترسی داشته باشد. در کنارش افرادی هم در حوزه کسب‌وکار و پیدا کردن بازار فروش فعالیت می‌کنند تا چرخه تولید به فروش و درآمد منجر شود.

ما در خانه کودک کوشا بارها شاهد این بودیم که وقتی مادری این مهارت‌ها را یاد گرفت و توانست آینده نسبتا روشنی برای کاری که انجام می‌دهد ترسیم کند، دیگر کودک خود را برای کار به چهارراه‌ها نفرستاد. در بین والدین کودکان کار، افراد زیادی هستند که می‌خواهند فرزندانشان با روشی به جز روشی که آنها در زندگی پیش گرفته‌اند، بزرگ شوند. آنها برای ایجاد این تغییر در زندگی کودکانشان نیاز به حمایت دارند. از طرفی در خانواده‌ای که پسر ۱۲ساله خانواده نیمی از درآمد یا همه درآمد را تامین می‌کند، منطق روابط والد و فرزندی هم تغییر می‌کند و نقش این کودک در تصمیم‌گیری برای دیگر اعضای خانواده و حتی والدین خود پررنگ‌تر می‌شود. برای همین اغلب این والدین از اینکه شغل و درآمدی داشته باشند و خودشان نقش نان‌آور را بازی کنند استقبال می‌کنند. آنچه باعث شده در سال‌های گذشته تعدادی از انجمن‌ها و گروه‌های داوطلب حوزه کودکان کار به سمت مهارت‌آموزی برای والدین بروند، نتیجه تأثیر مثبتی است که این مهارت‌آموزی‌ها روی زندگی افراد و بالطبع کودکان کار گذاشته است.